

Нинослав Станојловић
Основна школа „17. октобар”
Јагодина

ГЕНЕРАЛ ЉУБИВОЈ Г. ПЕРИШИЋ (1846–1921)

Живот и професионални пут

1. ПОРЕКЛО

Међу личностима из војне историје Србије XIX века посебно место заузима почасни генерал Љубивоје – Љубиша Г. Перишић.

Прича о пореклу и познатим прецима генерала Перишића сеже у другу половину XVIII века, тачније у 1760. годину, када је петорица од шесторо браће из рода Перишића, а из племена Цуца одлучило да се из родног села Брезовика код Никшића пресели на Гласинац, пространу висораван између Соколца и Вишеграда. У Брезовику је остао једино Милета Перишић са тројицом синова – Зеком, Арсенијем и Илијом.

Према породичном предању и сачуваним, штурим документарним подацима, Арсенијев син Никола Перишић доселио се у Јагодину непосредно по завршетку Другог српског устанка 1815. године.

Никола А. Перишић се, у почетку, бавио ћурчијским занатом, да би се, након извесног времена, стекавши пристојан иметак, определио за трговачки позив. Неколико година пред смрт био је и арендатор рашевачке и обрешке скеле на Великој Морави. Умро је у Јагодини 1. априла 1843. године.

Никола Перишић и његова супруга Магдалена, која је умрла 6. новембра 1837. у Јагодини, имали су три сина – Пантелејмона, Гаврила и Димитрија.

Пантелејмон – Панта Н. Перишић, најстарији Николин син, рођен 1817. у Јагодини, након очеве смрти преузео је вођење трговачких послова, у чему му је, касније, помагао и његов најмлађи брат Димитрије.

Панта се 1839. у Јагодини оженио седамнаестогодишњом девојком Маријом, ћерком покојног Николе Рајића, житеља јагодинског.¹

¹ Ј. Ердељановић; *Стара Црна Гора – етничка прошлост и формирање црногорских племена*, Београд 1926, стр. 659-660, 714; Б. Перунчић; *Град Светозарево 1806-1915*, Београд 1975, стр. 363, 366-367; Архив Србије (у наставку АС), НОЈ, ф Ц, р-55/841; Историјски архив Јагодина (у наставку ИАЈ), Протокол умрлих цркве јагодинске Св. архангела Михаила, бр. 1, стр. 18/52 и бр. 2, стр. 83/192; ИАЈ, Протокол венчаних цркве јагодинске Св. архангела Михаила, бр. 1, стр. 53/36

Како трговачки послови нису ишли онако како су Панта и Димитрије планирали, били су принуђени да се почетком 1851. задуже код „*Касе еснафско – школске општине јагодинске*“. Овај дуг за живота нису успели да врате, јер је Панта умро 1852, а тридесетогодишњи Димитрије, оставши нежења, две године касније.

Гаврило – Гаја Перишић, тада архивар Министарства правосуђа, упутио је молбу Совјету, да одложи плаћање дуга своје покојне браће Панте и Димитрија, иначе задужених са 240 дуката на три године. На име гаранције Гаја је понудио њихове некретнине у Јагодини – велики хан на пијаци, два трговачка дућана до хана и једну ливаду, крај оближње реке Лугомир. Совјет је одобрио прекорачење рока, али тек пошто је Начелство Окружија јагодинског гарантовало да је вредност некретнина примерена величини дуга.

Након Пантине смрти супруга Марија се 1853. преудала за удовца Радоја Марковића, среског начелника у пензији, оца Светозара Марковића, пионира радничког и социјалистичког покрета у Србији. Већ идуће, 1854. године, Радоје Марковић је напрасно умро, па је о Светозару, његовим сестрама Катарини, Персиди, Христини и Милици и брату Јеврему, бригу преузела маћеха Марија, коју су од милоште звали Маца.

Марија – Маца Марковић, која је била позната по доброј нарави, очувала је и школовала свих шесторо деце Стане и Радоја Марковића. Умрла је у дубокој старости, 1905. године у Јагодини, у кући Светозареве сестре Христине и њеног супруга Матије – Мате Аранђеловића, јагодинског трговца, очувавши и њихов бројни пород.²

Гаврило – Гаја Перишић рођен је 1819. у Јагодини, као други син Магдалене и Николе. Своју чиновничку каријеру Гаја је започео крајем тридесетих година XIX века као писар у књажевој канцеларији. Приликом одласка кнеза Милоша Обреновића из Србије 3. јуна 1839. године, након његове абдикације у корист старијег сина Милана, у чамцу који је одвезао у Влашку, сада већ бившег српског владара, налазио се, осим кнежевића Михаила и „*кабадаије*“ Величка, и писар Гаја Перишић.

Није сачуван податак о Гајином повратку у отаџбину, тек – 1841. године бива постављен за „*канцеларисту*“ београдског „*Народног фонда школског*“, са платом од 1200 гроша.

Већ наредне године, указом од 28. септембра, Гаја Перишић је постао писар суда у Ваљеву. У вароши на Колубари службовао је, са честим прекидима, пуних десет година, напредујући, у међувремену, до функције „*члана Суда Окружија ваљевског*“, коју је стекао 15. априла 1849.

Године 1851, указом од 14. августа, Гаврило – Гаја Перишић, дотадашњи члан Ваљевског суда, постављен је за архивара Министар-

2 С. Ветнић: *Трговина у Јагодини 1815-1944*, Светозарево 1992, стр. 66; ИАЈ, протокол умрлих цркве јагодинске Св. архангела Михаила, бр. 4, стр. 130/215 и бр. 5, стр. 12/21; Е. Ј. Цветић: *Споменици Јагодине II*, Ниш 1914, стр. 14-15; Ђ. Митровић – С. Андрић: *Светозар Марковић и његово доба*, Београд 1978, стр. 34

ства правосуђа у Београду. Повратком кнеза Милоша Обреновића на српски престо, у периоду од 1858. до 1860. године, Гаја Перишић унапређен у капетана, био је помоћник начелника Београдског округа.

На почетку друге владавине кнеза Михаила Обреновића 1860. године, капетан Гаја Перишић је постављен за начелника Среза јасеничког, Округа крагујевачког, са седиштем у Аранђеловцу. Ову дужност обављао је све до убиства кнеза Михаила 29. маја 1868, када је безразложно ухапшен и провео, без саслушања, 52 дана у крагујевачком затвору под умњом да је умешан у атентат.

За разлику од бившег саветника Ранка Матејића из Тополе, који је доживео сличну судбину и коме су намесници одузели право на пензију, Гаја Перишић је, по пуштању са робије, ускоро добио заслужену мировину.

У културним круговима Ваљева и Крагујевца, односно Аранђеловца где је највише службовао, Гаврило – Гаја Перишић је остао упамћен као велики љубитељ писане речи, пренумерант на многе књиге и часописе, а од 1866. до 1868. године био је члан управе Крагујевачког читалишта.

Гаја Перишић се два пута женио. Са првом супругом Милком имао је четворо деце, синове Љубивоја и Димитрија и кћери Косару и Милеву. Осим Љубивоја, остало троје деце је рано умрло. Након смрти прве супруге Милке, која је умрла 12. јула 1861. у 32-ој години живота, Гаја се поново оженио. Са другом супругом Стеваном имао је две ћерке, Косару и Перку, које су умрле као девојчице.

Гаврило – Гаја Н. Перишић, срески начелник у пензији, умро је 11. октобра 1890. у Београду, у 71. години живота. Сахрањен је на београдском Новом гробљу, у породичној гробници.³

2. ДЕТИЊСТВО И ШКОЛОВАЊЕ

За време службовања Гаје Перишића у Ваљеву, он и његова супруга Милка, добијају своје прво дете, сина Љубивоја.

Љубивој Перишић је рођен 18. јануара 1846. Крстио га је 3. фебруара исте године јереј Никола Марковић, парох ваљевске цркве Покрова пресвете Богородице, а крштени кум детету био је Александар Ј. Ненадовић, окружни начелник.

Остао је сачуван занимљив податак да је Ваљево те године имало 257 кућа и 863 становника.

3 *Мемоари Стефана – Стевче Михаиловића у два дела од 1813. до 1842. и од 1858. до 1867*, Београд 1928, стр. 133, 304; М. Петровић: *Финансије и установе обновљене до 1842*, књ. I, Београд 1901, стр. 837; Јб. А. Поповић: *Шематизам Суда и Начелства Округа ваљевског од 1842. до 1851. године*, Гласник ИА у Ваљеву, бр. 2-3, Ваљево 1967, стр. 185-186; В. Крстић: *Мемоари Стефана – Стевче Михаиловића (1861-1878)*, Споменик САНУ, СХХХII, 8, Београд 1991, стр. 31; АС, ПО-147/155; С. Војиновић: *Претплатници из Ваљева и околине на књиге, новине и часописе (III)*, Колубара, Ваљево 1998, стр. 127-128; *Крагујевачко читалиште* (приредио Г. Ковијанић), Крагујевац 1978, стр. 116-118, 126; Препис са надгробног споменика породице Перишић (београдско Ново гробље, парцела 9, гробница 71/III)

Средином августа 1851. породица Перишић се преселила у Београд, где је Љубисављевић отац Гаја добио службени премештај. Тада петогодишњи Љубивоје полази у основну школу. У то време основне школе у селима су имале три, а у варошима четири разреда. У току четворогодишњег школовања, Љубивоје је учио следеће предмете – наука хришћанска, читање србско и словенско, србска граматика, отечествена историја, земљопис, пјеније, „*обшта знања сваком Србину нужна*“, практично обучавање у сачињавању писама и „*други за грађански живот нуждни састава*“ и друге.

По завршетку основне школе Љубивоје је уписао први разред, тада седморазредне Прве београдске гимназије. Те школске 1855/56. године први разред ове угледне просветне установе је уписало 180 ђака, у два одељења. „*Програмом предавања у Гимназији београдској*“ било је предвиђено, поред осталих, изучавање следећих предмета – Наука хришћанска, Србска и словенска граматика и словесност, Јестествена историја, Свеобшта и србска историја, Латински језик, Јелино-грчки језик, Немачки језик, Војено учење и гимнастика, Црквено пјеније и други.

Интересантно је истаћи да је међу гимназијским друговима Љубивоја Перишића било највише будућих генерала и то – Милован Павловић, Владимир Угричић, Јован Прапорчетовић, Михајло Срећковић, Павле Шафарик, као и тројица угледних српских лекара и политичара – др Ђура Докић, др Владан Ђорђевић и др Петар Остојић.

Владан Ђорђевић, лекар, политичар, књижевник и историчар српске медицине, сећајући се својих гимназијских дана и другова наводи и један детаљ из детињства Љубивоја Перишића. Перишићи су живели у кући близу Велике пиваре, где се налазила велика низбрдица, која је у зимским, снежним месецима, била препуна деце на санкама. Једном приликом спуштајући се санкама десетогодишњи Љубивоје је ударио једног дечачића и смртно га повредио. Гаја Перишић је имао велики проблем да докаже да је његов син нехотице починио ову трагедију, и на крају био кажњен високом новчаном казном. Љубивоја Перишића је до краја живота гризла савест због овог несретног догађаја.

У лето 1860. године, по завршетку петог разреда гимназије, четрнаестогодишњи Љубивоје Перишић је одлучио да даље школовање настави у Артиљеријској школи, потоњој војној академији. Тадашњи српски школовани младићи изузетно су симпатисали војску, јер су у њој видели одлучујућег чиниоца за потпуно ослобођење и уједињење српског народа, тако да можемо закључити да су чисто национални идеали усмерили животни пут младог Љубивоја ка војној каријери.⁴

⁴ Историјски архив Ваљево: Протокол крштених цркве ваљевске Покрова пресвете Богородице, бр. 1, стр. 234/11; Ј. Гавриловић: *Речник географско-статистички Србије*, Београд 1846, стр. 26; С. Ђунковић: *Школство и просвета у Србији у XIX веку*, Београд 1970, стр. 30-33; М. Југовић: *Прва београдска гимназија – прошлост, културни и национални значај прве средње школе у Србији*, Београд 1939, стр. 129-134; В. Ђорђевић: *Успомене*, Београд 1988, стр. 366, 372, 405

3. ПИТОМАЦ АРТИЉЕРИЈСКЕ ШКОЛЕ

Организација војске је била најпречи и најважнији задатак младе српске државе у XIX веку, тим пре што је у народној традицији вековима гајена мисао о потпуном ослобођењу и уједињењу српског народа, искључиво и нужно оружаном борбом.

После два неуспела покушаја са војним школама у Пожаревцу (1837) и Крагујевцу (1838), тек 1850. године основана је Артиљеријска школа у Београду, која ће након три деценије понети назив Војна академија.

Пријем у Артиљеријску школу вршен је по конкурс, којим се, поред осталог, захтевало да сви кандидати који нису завршили пети разред гимназије са одличним или врло добрим успехом, полажу пријемни испит из математике, геометрије, националне историје, француског и немачког језика. Љубивоје Перишић је, као врло добар ђак, примљен без пријемног испита и 6. септембра 1860. постао питомац пете класе Артиљеријске школе.

За време школовања које је трајало пуних пет година, питомци су добијали бесплатно одело и друге војничке и школске потрепштине, као и плату од „осам цванцика на месец и по три талира додатка”.

Пета класа Артиљеријске школе је за пет година (1860-1865) слушала и полагала тачно 32 предмета, почев од алгебре, више геодезије и грађевинарства, преко тактике, генералштабне службе и стратегије до јахања, гимнастике, пливања и других. Ни за један предмет нису постојали уџбеници па су питомци морали да воде белешке и по њима уче.

Наставници у Артиљеријској школи били су најобразованији српски официри, а од оних који су предавали петој класи, треба издвојити Милојка Лешјанина, Нићифора Јовановића, Димитрија В. Карацића, Јована Драгашевића, Фрању Заха и друге.

Управитељи Артиљеријске школе за време школовања Љубивоја Перишића били су Фрањо Зах и Милојко Лешјанин.

Нажалост, подаци о оценама Љубивоја Перишића у Артиљеријској школи нису сачувани, али судећи по његовом општем успеху (13-ти у рангу од 15 питомаца) намеће се мисао да му технички предмети, који су преовлађивали, нису „ишли”.

На другој години Артиљеријске школе Перишић се нашао у вртлогу бурних догађаја. То је време непосредно после Преображенске скупштине када су се српско-турски односи нагло и толико заоштрили, да је после убиства једног српског дечака у јуну 1862. године код Чукурчесме у Београду, дошло до крвавих оружаних сукоба између српског и турског становништва.

У овим догађајима учествовали су и питомци пете и шесте класе Артиљеријске школе, њих тридесет двојица, који су свој први борбени положај запосели код Стамбол-капије, где су се забарикадирани и вршили стражарску службу од јуна до августа те године.

По свом родољубљу, будући официри, од којих треба поменути Јована Мишковића, Павла Ђорђевића, Петра Борисављевића, Радомира Путника, Јована Прапорчетовића, Коку Миловановића, Љубивоја Перишића и друге, нису се издвајали од осталих бранилаца Београда. Међу њима се нарочито истакао Михаило Илић, потоњи генералштабни мајор и јунак Јаворског рата 1876. године.

Даљи оружани сукоб Србије и Турске спречен је интервенцијом великих сила, које су у јулу 1862. сазвале међународну конференцију у Канлици код Цариграда, на којој је одлучено да се Турци иселе из Србије, сем из Београда, Шапца, Смедерева и Кладова, да се поруше утврђени градови Соко и Ужице и да српска влада плати Турцима одштету за напуштена имања у Србији.⁵

У чин каплара Перишић је произведен 17. октобра 1861. Поднаредник је постао 30. марта 1863., а у нареднички чин је унапређен 14. августа 1864. По завршетку Артиљеријске школе произведен је 1. октобра 1865. у чин артиљеријског потпоручника.

Од укупно 15 питомаца пете класе, Љубивоје Перишић је завршио школу као тринаести у рангу. Ево како изгледа ранг-листа пете класе Артиљеријске школе (1860-1865):

1. Јован Петровић
2. Стеван Велимировић
3. Павле Ђорђевић
4. Јован Мишковић
5. Петар Борисављевић
6. Радован Милетић
7. Младен Јанковић
8. Јосиф Јаковљевић
9. Сретен Ломић
10. Владимир Угричић
11. Драгољуб Марковић
12. Милован Павловић
13. ЉУБИВОЈЕ ПЕРИШИЋ
14. Александар Симоновић
15. Љубомир Остојић

Од свих Перишићевић класних другова четворица су касније постали генерали (Ј. Петровић, Ј. Мишковић, М. Јанковић и М. Павловић), један почасни генерал (В. Угричић), шесторица пуковници (П. Борисављевић, Р. Милетић, Ј. Јаковљевић, Д. Марковић, А. Симоновић и Љ. Остојић), један потпуковник (С. Ломић) и двојица мајори (С. Велими-

⁵ М. Пршић: *Стварање и развој војног школства у Србији од 1830. до 1919. године*; Зборник ИМС, бр. 29-30, Београд 1998, стр. 58-62; *Споменица педесетогодишњице Војне академије 1850-1900*, Београд б. г., стр. 9-10, 14-15, 40-41, 55, 75-76, 85, 90-92; Ж. Ђорђевић: *Чукур-чесма 1862*, Београд 1983, стр. 186-187; Н. Станојловић: *Мајор Михаило Илић (1845-1876)*, Ибарска војска у српско-турским ратовима од 1876. до 1878. године (зборник радова), Чачак 1997, стр. 189

ровић и П. Ђорђевић). Занимљиво је да је ова класа дала и четворицу војних министара (Ј. Петровића, Ј. Мишковића, Р. Милетића и М. Павловића), као и једног председника Српске академије наука (Ј. Мишковић).⁶

4. МИРНОДОПСКА СЛУЖБА ДО 1876. ГОДИНЕ

Већ након недељу дана од завршетка Артиљеријске школе, деветнаестогодишњи артиљеријски потпоручник Љубивоје Перишић је постављен на прву дужност у Артиљеријској управи, да би 11. новембра исте 1865. године био упућен на службу у крагујевачку пушкарницу.

У периоду од 10. новембра 1868. до 1. децембра 1869. године „*ради фабрикације пушака*“, као државни питомац потпоручник Перишић је био у аустроугарској фабрици оружја код Беча. Том прилоком је примио из бечке ковнице први српски бакарни новац, који је тамо био поручен. По повратку из Аустро-Угарске, 5. децембра 1869. упућен је у Артиљеријску управу, да би већ 12. децембра исте године постао в. д. деловође начелника Артиљеријске управе.

Године 1870, 2. јула постављен је за официра „*барутни магацина*“ у Страгарима, задржавши и ранију обавезу в. д. деловође у Артиљеријској управи. На овој дужности је Перишића затекло унапређење у чин артиљеријског поручника, 28. јуна 1871.

Након две године, 6. априла 1873, поручник Перишић је премештен у Шабац за командира Подринске бригаде батерије народне војске почетком јануара 1874. Перишић је боравио у Бечу као члан трочлане комисије за куповину чоје за српску војску, а 14. марта исте године постављен је за командира IV брдске батерије III артиљеријског пука, са седиштем у Крагујевцу.

У чин артиљеријског капетана II класе Љубивоје Перишић је унапређен 1. октобра 1874. године. Занимљива је и „*оцена личних својстава*“ овог официра од 18. октобра те године, коју је дао командант III артиљеријског пука, артиљеријски мајор Илија Ђукнић. Између осталог о двадесетосмогодишњем капетану Перишићу пише: „*Изгледа доста слабог здравља но врши сваку војену службу са добрим успехом. Дејства отвореног, усталачког и предузимљивог. Поуздан у својој речи. Дobar јахач и врло добар командир батерије. Има способности командовања и већим формацијама. Врло добар администратор и официр уопште.*

Егзерцирна правила добро зна. Унутрашње логорске службе такође добро зна. У вршењу службе врло тачан и ревностан. Врло тачан у понашању и разумевању свога позива. Према млађима понашања је старешинског и строгог, а пажљивог према равнима. Према старијима

⁶ Архив Војно-историјског института (у наставку АВИИ), п. 14, к. 9, ф. 1, бр. 30/1; *Споменица педесетогодишњице...*, стр. 123; *Споменица седамдесетогодишњице Војне академије*, Београд 1925, стр. 270-271; Љ. Поповић – М. Милићевић: *Министри војни ктсжевине и Краљевине Србије 1862-1918*, Београд 1998, стр. 65-73, 88-90, 99-102

*Љубивој Г. Перишић, као артиљеријски поручник
(снимак из 1872. године – својина Војног музеја Београд)*

учтив, смотрен и пажљив. Врло добар економ, јер троши у границама онога чиме располаже. Није тужен за дуг и ништа му се од плате не одбија.

Службу врши с вољом и коректно. Ван службе владања моралног. Свагда чист и уљудан. У друштву понашања доброг. Дружи се са официрима и грађанима његовом положају доликујућим”.

Крајем 1874. Перишић је прекомандован у смедеревску касарну где је, до јануара 1875, на дужности командира брдске батерије Дунавског артиљеријског пука.

Унапређењем у чин артиљеријског капетана I класе 20. јануара 1875. Перишић је добио и нову функцију: постао је командир III батерије II артиљеријског пука.

Мобилизацијским распоредом од 6. јуна 1876. артиљеријски капетан I класе Љубивој Перишић постављен је за командира Бригадне батерије Ужичке бригаде I класе, која је била у саставу Ибарске војске.⁷

5. УЧЕШЋЕ У СРПСКО-ТУРСКИМ РАТОВИМА 1876-1878. ГОДИНЕ

У лето 1875. године плануо је у Херцеговини и Босни устанак српског живља, који је почео као аграрна побуна да би се убрзо претворило у војнополитички покрет са националним обележјем.

Устанак је изазвао велики одјек у Србији, где су одмах почели да се окупљају добровољачки одреди и одбори за прикупљање помоћи.

Српска влада је предузела ужурбане припреме за рат и закључила Тајни уговор о савезу са Црном Гором, чији је непосредни циљ био „ослобођење српског народа у европској Турској”.

У оквиру припреме за рат, у Србији су формиран Главни генералштаб, као и интендантска, санитетска и артиљеријско-техничка служба. Уведена је и нова војна формација и образован Ратни савет који је разрадио почетни ратни и операцијски план, на основу кога је одлучено да се главне снаге концентришу код Алексинца и предузму офанзиву према Нишу, а споредне снаге да се држе у дефанзиви код Зајечара, на Дрини и на правцима Јавор – Сјеница, Рашка – Нови Пазар, с тим да се предузму мањи напади код Видина, Сјенице и Новог Пазара, из политичких разлога.

Средином јуна војска је мобилисана и подељена на четири самосталне оперативне групе – Моравску, Тимочку, Дринску и Ибарску војску. Српских војника је било око 125 хиљада, заједно са добровољцима, а турских око 178 хиљада, што редовне војске, што башибозука.

Кнез Милан Обреновић је 18. јуна 1876. године на Делиграду објавио ратну прокламацију, а после два дана отпочеле су ратне операције.

Ибарска војска, под командом генерала Фрање Заха, састојала се од следећих јединица – Ужичке бригаде I и II класе, Рудничке бригаде I и II класе, Чачанске бригаде I класе, затим једне пољске батерије, две брдске батерије, три бригадне батерије, два коњичка ескадрона и једног батаљона инжењерије.

Почетним операцијским планом било је предвиђено да Ибарска војска предузме напад правцем Јавор – Сјеница – Бијело Поље, са циљем да ослободи Рашку област и да спајањем са црногорском војском пресече комуникације које су из Турске ишле у Босну.

Командант Ужичке бригаде I класе био је генералштабни мајор Петар Борисављевић, Перишићев класни друг, док је начелник штаба

⁷ АВИИ, п. 14, к. 9, ф. 1, бр. 30/1 и п. 14.1/1, к. 9, ф. 1, бр. 22/70; В. Белић: *Перишић Љубивој, почасни генерал*, Народна енциклопедија СХС, књ. III, Загреб 1928, стр. 323-324; *Јавност*, бр. 16, Крагујевац 5. фебруар 1874, стр. 2

био артиљеријски поручник Милош Андрејевић. У свом саставу ова бригада је имала шест батаљона – Златиборски, Црногорски, Пожешки, Рачански, Ариљски и Моравички, један ескадрон коњице, бригадну батерију, чету пионира, санитетско одељење и пекарски и месарски вод.

Бригадном батеријом Ужичке бригаде I класе командовао је артиљеријски капетан Љубивоје Перишић и она је имала четири лака четворофунтовна топа. На сваки топ следовала је по једна шаржа, тј. 72 метка (66 граната и 6 картеча).

Након мобилизацијског окупљања у зборном месту Крчагову код Ужица, Ужичка бригада је преко Пожеге, Ариља и Ивањице стигла на планину Јавор и запосела положаје.⁸

Прво ратно крштење капетан Перишић и његова Ужичка бригада I класе доживели су у крвавој бици на Калипољу 24. јуна 1876.

Бригадна батерија капетана Перишића која је била на левом крилу српске војске, тачније на брду Велики Ограђеник, дејствовала је у правцу села Кладнице, одакле се пружао друм у Сјеницу, јако турско упориште.

По сећању учесника Калипољске битке, професора Јована Јаворца, капетан Љубивој Перишић се истакао у овом боју, јер је „*преместивши топове са Великог Ограђеника на линији фронта, испод Василиног врха, пошто се ватра увелико развила и турска кавалерија пошла да сијече нашу пешадију, прецизно послатим гранатама, као да је руком донесеш, разбијао турске колоне и враћао их натраг*”.

Како пише други очевидцац и учесник ове битке Димитрије – Мита Петровић, капетан Перишић је са своја четири топа „*задавао љуте ране Турцима*”, наставши се под ватром турске артиљерије и у ситуацији безглавог повлачења српске коњице и пешадије, која је одступала према Јавору.

Завршетак прве битке Ибарске војске у овом рату значио је и први пораз за српску страну, чије су последице: много погинулих, рањених и несталих војника. Само из Ужичке бригаде I класе, која је бројала око три хиљаде војника, тог 24. јуна 1876. погинуло је 172, рањено 412 и нестало 62 ратника.

Након мањих српских окршаја са Турцима код брда Огријевца и села Васиљевића, 26. и 27. јула исте године, Ибарска војска се повукла са Јавора, којом приликом је артиљеријски потпоручник Васа Стојановић, водни официр из баретије капетана Перишића, бацио један топ у провалију, јер је постојала опасност да са посадом буде заробљен.

⁸ С. Јовановић: *Влада Милана Обреновића*, књ. I, Београд 1926, стр. 242-300; П. Опачић-С. Скоко: *Српско-турски ратови 1876-1878*, Београд 1981, стр. 25-30; П. Борисављевић: *Са Јавора Подаци за ратну историју из нашег рата са Турцима 1876. године*, Отаџбина, књ. 24, св. 95, Београд 1890, стр. 385-388; Љ. Марковић: *Ужичке бригаде у Јаворском рату 1876. године, Ибарска војска у српско-турским ратовима од 1876. до 1878. године*, Чачак 1997, стр. 113-114

После повлачења са Јавора, батерија капетана Перишића се укопала код села Кушића, у циљу одбрамбене подршке околним пешадијским батаљонима из Ужичке и Рудничке бригаде.

Турски напад од 28. јула је, у послеподневним сатима, одбијен, уз велике губитке на турској страни, што је подигло морал српске војске. Истог дана горепоменути топ је извучен, готово неоштећен из провалије, стављен на нови лафет и точкове и на одушевљење војника поново ступио у дејство.

Поменута битка на Погледу од 28. јула 1876. представљала је, како пише Мита Петровић, „*тако сјајну победу над бесним непријатељем у тренутку кад нас је несрећом на бојишту тукла*”. Јунак ових збивања био је легендарни Михаило Илић, који је 2. августа исте године унапређен у чин генералштабног мајора.

До 10. августа није било већих сукоба, а онда су уследили бојеви на Погледу, Кадиној стени и Чемерници, погубни за српску страну. У овом последњем боју, 24. августа 1876, на Јанковом вису погинуо је мајор Илић, командант Ужичке бригаде II класе.

У свим овим биткама учествовала је и батерија капетана Љубивоја Перишића, као и на неуспелом српском нападу у циљу протеривања Турака са Јавора, 27. септембра исте године.

Указом од 10. октобра 1876. артиљеријски капетан I класе Љубивоје Перишић, дотадашњи командир батерије Ужичке I класе, унапређен је у чин артиљеријског мајора и постављен за команданта Ужичке бригаде II класе. Међутим, на овој дужности је остао свега неколико дана, јер га је сменио руски потпуковник Шешњев, који ће са Ужичком бригадом II класе извршити 19. октобра још један неуспели напад на брдо Поглед.

Крајем октобра 1876. тежиште рата је пренето на моравско ратиште, па су ово биле последње борбе у тзв. Јаворском рату.

После четири месеца ратовања и дугих дипломатских преговора Србија је закључила мир са Турском, 16. фебруара 1877. године, по начелу *STATUS QUO ANTE BELLUM*.⁹

Неуспех у рату са Турском 1876. није обесхрабрио Кнежевину Србију. Српски владајући кругови дошли су до закључка да сами, без ослонаца на велике силе, пре свега на Русију, не могу решити проблем око ослобађања својих неослобођених крајева, истовремено се припремајући за нови рат са Турском.

На почетку рата Русије и Турске 24. априла 1877. године кнез Милан Обреновић обавестио је руског цара да је Србија вољна да поново ступи

⁹ *Списи Јована Јаворца о Јаворском рату 1876. године* (приредио Љ. Марковић), Изворник, бр. 4, Чачак 1987, стр. 54; Д. Петровић: *Ратне белешке са Јавора и Топлице 1876, 1877. и 1878, св. I* (Догађаји са Јавора 1876), Чачак 1996, стр. 46, 125-128, 144-148, 162, 178-191, 220; Н. Станојловић: н. д., стр. 197; Љ. Марковић: н. д., стр. 115-123; *Српске новине*, Београд 12. октобар 1876, стр. 1; П. Опачић: *Осврт на војне операције у српско-турском рату 1876. године*, Србија у завршној фази Велике источне кризе (1877-1878), зборник радова, књ. 2, Београд 1980, стр. 9, 16

у рат против Османлијског царства, али због материјалних проблема и недостатка војне опреме и оружја не може то одмах да учини.

Након добијања новчане помоћи, Србија је, по савету Русије, задржала оружану неутралност, вршећи ужурбано припреме за рат, у оквиру којих је извршена реорганизација српске војске, на основу искустава из прошлог рата са Турском. Министар војни пуковник Сава Грујић је, раније занемарену стајаћу војску, повећао у корист народне војске, која се није најбоље показала у поменутом рату. Уводи се и нова ратна формација, према којој је народна војска била подељена у две категорије – активну (јединице I класе) и резервну (јединице II и III класе), а августа 1877. године комплетна српска војска дели се на пет корпуса (Моравски, Шумадијски, Тимочки, Јаворски и Дрински), сваки од по 4 до 5 бригада пешадије, једном артиљеријском и једном коњичком бригадом, батаљоном инжињерије и другим деловима.

После вишемесечних одлагања Србија је крајем новембра 1877. извршила мобилизацију дела својих војних снага, односно око 120 хиљада војника, а већ 1. децембра кнез Милан је објавио прокламацију, којом је отпочео нови рат против Турске. Српска влада је одредила циљ рата, а то је ослобођење и уједињење неослобођених крајева Србије и њено проширење према југу.

У оквиру ратних припрема, 24. новембра 1877. године артиљеријски мајор Љубивој Перишић је постављен за начелника артиљерије Ибарске дивизије, која је била у саставу Моравског корпуса под командом генералштабног пуковника Милојка Лешјанина.

Моравски корпус је имао задатак да на почетку ратних операција, до којих је дошло 15. децембра, блокира Ниш и одсече турски гарнизон у овом граду од Приштине, Лесковца и Врања.

Ибарска дивизија, у чијем саставу су биле Крушевачка и Чачанска бригада I класе и Крушевачка бригада II класе, под командом инжињеријског потпуковника Стевана Биничког, за неколико дана је освојила Прокупље и околину Куршумлије, а након заузимања турских положаја на Мрамору и мостова на Јужној Морави, натерала је Турке да напусте Лесковац.

После битака на Самокову и ослобађања Куршумлије, крајем децембра 1877, у којима се истакла Ибарска дивизија, омогућено је трупама Шумадијског и Моравског корпуса да лакше освоје Ниш почетком 1878. године.

У свим овим бурним дешавањима активно је учествовао и мајор Перишић, који је осим редовних дужности у штабу Ибарске дивизије, у ослобођеном Прокупљу „примао грађане и њине молбе”, како се касније сећао сведок и хроничар ових ратних збивања др Владан Ђорђевић.

Крај ратних операција Србије и Турске и примирје закључени су 31. јануара 1878, а мир 19. фебруара у Сан-Стефану, односно 19. јуна исте године у Берлину.

Овај рат са Турском донео је Србији војничку и моралну победу, територијално проширење и међународно признање државне независности.¹⁰

6. МИРНОДОПСКА СЛУЖБА ДО 1885. ГОДИНЕ

Успешно командовање бригадном батеријом Ужичке бригаде I класе у првом, односно руковођење артиљеријом Ибарске дивизије Моравског корпуса у другом српско-турском рату, отворили су мајору Перишићу перспективу за даље напредовање у служби у мирнодопским условима. О томе, поред осталог, говори и његова службена карактеристика за 1878, у којој се каже: „Способан потпуно за службу у рату, како за фронтовску службу, тако и за техничку артиљерију, а као официр који је и Артиљеријску школу свршио, има у довољној мери и потребних стручних и артиљеријских знања.

Присебан у опасним моментима, од својих трупа љубљен, које је успешно водио у бојевима. Владања и понашања у служби како према претпостављеним, тако и према потчињенима врло доброг. Изван службе добар друг и добар у опхођењу са друговима и грађанима. Заслужује унапређење”.

У јесен 1878. године извршена је реорганизација српске војске у циљу приближавања савременим европским армијама, а на основу искустава из минутих ратова. Ојачана стајаћа војска формирала је Дивизију стајаће војске, док је народна војска била подељена у четири корпуса: Шумадијски, Моравски, Тимочки и Дрински. Сваки корпус је имао две дивизије, по једну коњичку и артиљеријску бригаду, два инжињеријска батаљона и остале делове.

Указом од 6. октобра 1878. артиљеријски мајор Љубивој Перишић је постављен за начелника артиљерије Моравског корпуса, који је у свом саставу имао Моравску и Нишавску дивизију, са седиштем у Нишу. На овој дужности, којој је касније придодата и функција в. д. команданта Нишког гарнизона, остао је до почетка 1880. године, када је премештен у Крагујевац, где је наредне три године био управник пушкарнице.

За време службовања у Крагујевцу Љубивоје Перишић је унапређен у чин артиљеријског потпуковника указом кнеза Милана Обреновића од 21. маја 1881.

¹⁰ П. Опачић – С. Скоко: н. д., стр. 181-204; ЛВИИ, п. 14, 1/1, ф. 1, бр. 22/70; Д. Петровић: *Ратне белешке са Јавора и Топлице 1876, 1877. и 1878*, св. II (Борбе у Топлици 1877-1878), Београд 1979, стр. 82, 84, 90, 228-229; *Ратни дневници I*, (приредио Р. Бојовић), Чачак 1996, стр. 56, 97, 126-128, 130; *Рат Србије са Турском за ослобођење и независност 1877-78. године*, Београд 1879, стр. 41-44, 101-104, 160-187; В. Ђорђевић: *Српско-турски рат. Успомене и белешке из 1876, 1877. и 1878. године*, књ. II, Београд 1907, стр. 234; Ј. Златић: *Ибарска дивизија у борбама за ослобођење Мрамора и Прокупља 1877*, Ибарска војска у српско-турским ратовима од 1876. до 1878. године, Зборник радова, Чачак 1997, стр. 223-234; Д. Ж. Мирчевић: *Ибарска дивизија у борбама за ослобађања Куршумлије (децембар 1877 – јануар 1878. године)*, нав. зборник, стр. 235-261

У периоду од 1883. до 1885. године артиљеријски потпуковник Перишић био је командант Нишког гарнизона, „с тим да врши и дужност референта за артиљерију при команди Моравске дивизијске области”.

На овој дужности затекле су га и припреме Србије за рат против Бугарске у јесен 1885. године.¹¹

7. УЧЕШЋЕ У СРПСКО-БУГАРСКОМ РАТУ 1885-1886. ГОДИНЕ

Указ о мобилизацији српске војске изашао је 9. септембра 1885. године, три дана после уједињења Кнежевине Бугарске са Источном Румелијом. У периоду од 10. септембра до 10. октобра мобилисане су све јединице I позива и шест пукова II позива – укупно око 52.000 бораца и 130 топова. Већи део војске је остао код куће, јер је краљ Милан исувише потценио противника, с једне стране, и зазирао после Тимочке буне, од наоружаног народа, с друге.

Интересантно је да је краљ Милан одлучио да се у почетку отворено не саопшти трупима против кога се води рат; већ се ограничио на уопштене формулације о борби за балканску равнотежу, свестан чињенице да овај сукоб против Бугара неће бити популаран код српског народа.

С друге стране, овај рат је изазвао код Бугара опште одушевљење за заштиту националне независности и територије, недавно ослобођене од турске власти.

Основна идеја српског ратног плана била је садржана у офанзиви главних снага – Нишавске војске према Софији и помоћних према Видину и Белоградчику.

Мобилизацијским распоредом артиљеријски потпуковник Перишић био је одређен за референта артиљерије у штабу Моравске дивизије.

Ова дивизија, која је у свом саставу имала I, II и III пешадијски пук, два ескадрона коњице и две брдске батерије, у почетку под командом пуковника Петра Топаловића, а касније пуковника Милована Павловића, док је начелник штаба био инжињеријски капетан I класе Светозар Станковић, након концентрације у долини реке Власине, добила је задатак да оперише према Трну и Брезнику.

После ратне прокламације краља Милана Обреновића од 2. новембра 1885. године, отпочеле су ратне операције, без икаквог одушевљења у војсци и официрском кору.

Моравска дивизија, у чијем се саставу налазио и потпуковник Перишић, требало је да након заузимања Трна и Брезника, избије на лево крило сливничког положаја. Међутим, незнатне бугарске снаге су задржале њено наступање, што због тешког терена, што због деловања

11 АВИИ, п. 14, 1/1, ф. 1, бр. 22/70; Д. Вуксановић – Анић: *Стварање модерне српске војске*, Београд 1993, стр. 100-101; В. Белић: н. д., стр. 324; *Службени војни лист*, бр. 21, Београд 23. мај 1881, стр. 435; *Службени војни лист*, бр. 16, Београд 20. април 1883, стр. 516

само дела својих јединица. Тек уз помоћ једног пука Шумадијске дивизије, Моравска дивизија је 3. новембра заузела Трн, а сутрадан наставила ка Брезнику, који је једва заузела.

Пресудна битка овог рата вођена је од 5. до 7. новембра 1885. године на Сливници. Напад Моравске дивизије на лево крило и центар бугарских сливничких положаја није успео због распарчаности снага и слабог узајамног дејства. Бугарима су стално пристизала појачања са источне границе тако да су 7. новембра били бројчано јачи од Срба који нису имали никаквих резерви.

Како су изгледи за освајање сливничких положаја били све слабији, краљ Милан је 8. новембра пре него што је битка и решена, издао наређење за опште повлачење ка Пироту. Када су Бугари заузели и Пирот, 14. новембра, српска војска је одступила до Ниша.

Неочекиване успехе бугарске војске и њено даље продирање зауставиле су велике силе и непријатељства су престала 15. новембра 1885. Примирје је потписано у Бечу 7. децембра 1885, а мир 19. фебруара 1886. године у Букурешту.

Овај рат и пораз који је Србија претрпела, није донео територијалне промене, али је знатно умањио српски војни и политички углед.¹²

8. МИРНОДОПСКА СЛУЖБА ДО 1897. ГОДИНЕ

После овог несретног рата за Србију, ова балканска краљевина је била увучена у велику и хроничну политичку кризу, које је трајала све до 1903. године. Тај период обреновићевског самодржавља био је обележен у унутрашњој политици безобзирним политичким борбама, учесталим државним ударима, дворским скандалима и крупним финансијским тешкоћама.

У сва ова дешавања посредно и непосредно били су укључени српски официри.

Артиљеријски потпуковник Перишић је указом од 1. јануара 1886. поново постављен за управника пушкарнице у Крагујевцу, да би следећим указом од 24. фебруара 1887. био одређен за начелника Артиљеријско-техничког одељења Министарства војног.

На овој високој функцији Перишић се задржао више од десет година, обављајући за то време више корисних послова за српску војску, почев од набавке коња до куповине нових артиљеријских оруђа у иностранству.

Указом краља Милана Обреновића од 6. децембра 1888, а на предлог генерала Косте С. Протића, војног министра, „начелник арт.-техн. одељења Мин. војног”, Љубивој Перишић је произведен у чин артиљеријског пуковника.

12 В. Белић: н. д., стр. 324; В. Ђорђевић: *Историја Српско-бугарског рата 1885*, књ. I-II, Београд 1908, стр. 9, 65-82, 227-272, 488, 824, 858, 956, 1204-1259

Након пуних 37 година проведених у официрском мундиру и учешћу у три рата, пуковник Перишић је у лето 1897. године упутио молбу министру војном генералу Драгомиру Вучковићу, у којој је изразио жељу да оде у пензију.

Александар I Обреновић „по милости Божијој и вољи народној краљ Србије”, на предлог војног министра је решио указом од 1. новембра 1897. године, да се „*артиљеријски пуковник Љубивој Перишић по својој молби, а на основу члана 40, Закона о устројству војске, стави у стање покоја са пенсијом, која му припада по годинама службе. У исто време дајемо му титулу почасног ђенерала и право на ношење униформе тог чина*”.

Тако је окончана активна војна служба почасног генерала Љубивоја – Љубише Г. Перишића.¹³

9. ПОРОДИЧНЕ ПРИЛИКЕ

У пролеће 1872. године двадесетшестогодишњи артиљеријски поручник Љубивој Перишић венчао се у крагујевачкој цркви са госпођицом Драгом, рођеном 17. августа 1854. године у Крагујевцу од мајке Катарине и оца Косте Јанковића, пензионисаног начелника Крагујевачког округа.

Драга и Љубивој Перишић имали су шесторо деце: Милутина, Ружицу, Љубицу, потом сина и кћер који су умрли на порођају и најмлађег Љубинка.

Милутин, најстарије дете брачног пара Перишић, родио се 10. марта 1873. године у Крагујевцу, где је завршио и основну школу. Прва три разреда гимназије завршио је у Нишу, четврти у Крагујевцу, а после службеног премештаја оца Љубивоја у српску престоницу, остале разреде и велику матуру у Другој београдској гимназији. По матурирању уписао је Правни факултет Велике школе у Београду, који је успешно завршио 1894. године и наредних година радио као писар треће класе у београдском варошком суду.

Како пише његов савременик и колега др Војислав Суботић, др Милутин Љ. Перишић је „*не осећајући воље за правну струку*”, напустио службу крајем 1895. године и отишао у Француску, где је уписао студије медицине.

После пет година, у јесен 1901, завршио је са успехом медицински факултет, стекавши титулу доктора медицине. По повратку у Србију био је постављен за лекара Среза космајског, Округа београдског, где се задржао две године, да би читаву 1904. годину провео на Медицинском факултету у Паризу, где је стекао специјализацију за кожне и венеричне болести.

¹³ *Службени војни лист*, бр. 9, 4. март 1887, стр. 280; *Службени војни лист*, бр. 49, 10. децембар 1888, стр. 1465; *Службени војни лист*, бр. 43 и 44, 3. новембар 1897, стр. 808; В. Белић: н. д., стр. 324

Дошавши натраг у отаџбину у пролеће 1905. године, др Милутин Перишић је постављен за лекара београдске општине, на коме положају су га затекли и балкански ратови. У оба балканска рата је учествовао као лекар Дунавског артиљеријског пука. У истом пуку био је и на почетку Првог светског рата 1914, да би крајем године био премештен у Скопље за управника пољске болнице. Лечећи болеснике од пегавог тифуса, заразио се и сам овом страшном болешћу почетком јануара 1915. Након десетак дана боловања умро је 13. јануара у чину резервног санитетског мајора.

О директним потомцима др Перишића за сада знамо веома мало. Његов једини син, Љубивој М. Перишић, био је између два светска рата угледни београдски превозник и власник десетак аутобуса.

После Другог светског рата покретна имовина, као и кућа на Дедињу, одузета је Љубивоју М. Перишићу, а његов једини син Милутин, дедин имењак и први праунук генерала Перишића, емигрирао је у Сједињене Америчке Државе, где и сада живи. По сазнању сродника, са којима не одржава везу, седамдесетогодишњи Милутин Љ. Перишић није засновао породицу.

Ружица Перишић, друго дете Драге и Љубивоја – Љубише, рођена је 1875. у Крагујевцу. Није се удала, а живела је у Врњачкој Бањи, издавајући своју вилу „*Катарину*“ туристима. Ту је и умрла шездесетих година.

Љубица, ређе дете Драге и Љубише Перишића, рођена је 1878. у Нишу. Удала се 1898. за пешадијског поручника, потоњег генерала Ђурађа – Ђуру Јосифовића, са којим је имала троје деце – рано преминуле кћери Христину (1899-1912) и Драгицу (1903-1914) и сина Љубишу, названог по деди.

Љубиша Ђ. Јосифовић (1900-1933), писар у дворској канцеларији краља Александра I Карађорђевића, умро је неожењен.

Супруг Љубичин и зет генерала Перишића, Ђура Јосифовић, рођен је 23. априла 1868. у Панчеву. У Београду је завршио реалну гимназију и XXI класу Војне академије. Од 1906. до 1908. био је ађутант краља Петра I Карађорђевића, а од 1907. до 1914. командант Краљеве гарде. У балканским и Првом светском рату учествовао је као пуковник и командант II пешадијског пука II позива, а од 1916. године видимо га као команданта бригаде у Првој добровољачкој дивизији у Русији, односно као помоћника команданта Југословенске дивизије на Солунском фронту. После Првог светског рата био је командант ратне луке Боке Которске, командант Косовске дивизијске области, ађутант краљице Марије Карађорђевић, помоћник управника Војне академије итд. У чин бригадног пешадијског генерала унапређен је 21. октобра 1923. Годину и место смрти генерала Јосифовића, зета генерала Перишића, за сада нисмо утврдили.

Љубица Јосифовић, рођена Перишић, умрла је у Београду 1951. године и сахрањена у гробници свога деде Гаје и оца Љубивоја.

Љубинко, шесто дете Драге и Љубивоја Перишића, рођен је у Београду 17. новембра 1896. У родном граду је завршио основну школу, гимназију и Фармацеутски факултет, стекавши звање магистра фармације. Између два светска рата најдуже је радио у Крагујевцу, где је имао апотеку, а после 1945. године у Београду, прво у сопственој, а касније у неколико државних апотека.

Љубинко Љ. Перишић, магистар фармације, умро је 1978. у Београду и сахрањен у породичној гробници на Новом гробљу.

У браку са Надом, рођеном Арновљевић (1903-1966), иначе сестром чувеног и првог српског кардиолога проф. др Војислава Арновљевића (1895-1989), тр рн. Љубинко Перишић је имао два сина, Радомира и Милутина.

Радомир Љ. Перишић, старији син, рођен је 1924. у Крагујевцу, по занимању је био дипломирани правник. Са супругом Љубином (1936) није имао деце. Умро је у Београду 1997. и сахрањен у породичној гробници.

Милутин Љ. Перишић, млађи син Наде и Љубинка, рођен је 12. марта 1925. у Крагујевцу. Медицински факултет завршио је у Београду, да би даљу каријеру угледног неурохирурга и научног радника наставио као предавач на Медицинском факултету у Новом Саду. Умро је 1973. у Београду.

Једини син др Милутина Перишића и његове супруге Иконије (1931), Војислав, рођен је 17. новембра 1954. у Београду, где је касније завршио и Факултет за физичку културу.

Праунук генерала Љубивоја Перишића, професор Војислав Перишић у браку са Данком, рођеном Ковачевић (1959), дипломираним археологом, има два сина, Николу и Милутина. Старији чукунунук генерала Перишића Никола В. Перишић (1982) је гимназијалац, а млађи Милутин (1990) похађа основну школу.¹⁴

10. ПЕНЗИОНЕРСКИ ДАНИ И СМРТ

После пензионисања 1897. године генерал Љубивој Перишић је слободно време проводио уз књигу или чувајући свог најмлађег сина Љубинка. Изненадна смрт супруге Драге, 19. јула 1903, доста је погодила Љубивоја.

Међутим, наилазак Првог светског рата, прерана смрт старијег сина др Милутина у Скопљу 1915. и одлазак млађег сина Љубинка, са регрутима преко дивље Албаније у Грчку крајем исте године, прерано остарелог и оболелог генерала Перишића су дотукли.

¹⁴ АВИИ, п. 14, к. 1, бр. 30/1; В. Суботић: *Поменик погинулим и умрлим лекарима и медицинарима 1912-1918*, Београд 1925, стр. 85; В. Белић: *Ђура Јосифовић, бригадни пешадијски генерал* Народна енциклопедија СХС, књ. II, Загреб 1928, стр. 184; Препис са надгробног споменика породице Перишић; Изјава Данке и Војислава М. Перишића, из Београда, дате Нинославу Станојловићу дана 17. јануара 2000. године

Слаб и изнемогао отишао је почетком аустроугарске окупације Београда, код своје старије ћерке Ружице у Врњачку Бању.

Генерал Љубивој Г. Перишић умро је 31. јула 1921. године у Врњцима, у 76. години, од изнурености. Два дана доцније, 2. августа 1921, син Љубинко пренео је његове посмртне остатке у Београд и сахранио их у породичној гробници на Новом гробљу, у парцели 9, гробница 71/III.¹⁵

Резиме

Животни и професионални пут почасног генерала Љубивоја Г. Перишића (Ваљево 1846 – Врњци 1921) везан је за политичку и војну судбину Србије у другој половини деветнаестог века.

Рођен у полувазалној Србији, у чиновничкој породици, која му је могла пружити високо образовање, односно школовање на неком страном универзитету, Перишић се определио, ношен патриотским осећањима, за официрски позив, свестан чињенице да је војска најважнији чинилац будућег ослобођења и уједињења српских земаља.

Време у коме је Љубивој Перишић живео је период ратова, великих и малих. Он је директно учествовао у три ратна сукоба. Био је носилац многих споменица, медаља и ордена, међу којима треба истаћи орден Таковског крста са мачевима III реда и аустроугарски орден Гвоздене круне II степена.

Генерал Перишић се поносио својим часним прецима, а његови знаменити потомци наставили су да проносе славу и углед породице Перишић до данашњих дана.

Овај рад је скроман допринос биографији овог рођеног Ваљевца („*но пореклом из Јагодине*”, како је сам истицао) и знаменитог српског официра.

Summary

Life and professional way of the honorary general Ljubivoj G. Perišić (Valjevo 1846 - Vrnjci 1921) was connected with political and military destiny of Serbia in the second half of the nineteenth century.

Perišić was born in semi-vassal Serbia, in a clerical family which could give him good education, i.e. schooling at some foreign university; he committed himself, guided by patriotic feelings, to the profession of an officer aware of the fact that the army is the most important factor of the future liberation and integration of Serbian countries.

The time when Ljubivoj Perišić lived was the period of wars, big and small ones. He was a direct participant in three war clashes. He was a recipient of many memorials, medals and decorations among which we should emphasize the decoration of Takovo cross with swords of the III order and the Austro-Hungarian decoration of the Iron Crown of the II degree.

General Perišić was proud of his respectable ancestors, and his renowned descendants continued spreading fame and reputation of the family Perišić until nowadays.

This work is a modest contribution to the biography of this man born in Valjevo (“but, of Jagodina origin” as he himself used to point out) and a prominent Serbian officer.

15 СО Врњачка Бања, Матична слуба, Матична књига умрлих цркве врњачке, храма Рождества пресвете Богородице за 1921. годину, текући број 47

ГЕНЕАОЛОШКА ТАБЕЛА ПОРОДИЦЕ ПЕРИШИЋ

